HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a doua)

20 decembrie 2017*

„Trimitere preliminară – Organizare comună a piețelor produselor agricole – Protecția denumirilor de origine protejate (DOP) – Regulamentul (CE) nr. 1234/2007 – Articolul 118m alineatul (2) litera (a) punctul (ii), litera (b) și litera (c) – Regulamentul (UE) nr. 1308/2013 – Articolul 103 alineatul (2) litera (a) punctul (ii), litera (b) și litera (c) – Domeniu de aplicare – Exploatare a reputației unei DOP – Utilizare abuzivă, imitare sau evocare a unei DOP – Indicație falsă sau înșelătoare – DOP «Champagne» utilizată în denumirea unui produs alimentar – Denumirea «Champagner Sorbet» – Produs alimentar care conține ca ingredient șampanie – Ingredient care conferă produsului alimentar o caracteristică esențială”

În cauza C-393/16,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Bundesgerichtshof (Curtea Federală de Justiție, Germania), prin decizia din 2 iunie 2016, primită de Curte la 14 iulie 2016, în procedura

Comité Interprofessionnel du Vin de Champagne

împotriva

Aldi Süd Dienstleistungs-GmbH & Co. OHG, reprezentată de Aldi Süd Dienstleistungs-GmbH, fostă Aldi Einkauf GmbH & Co. OHG Süd,

cu participarea:

Galana NV,

CURTEA (Camera a doua),

compusă din domnul M. Ilešič, președinte de cameră, domnul A. Rosas, doamnele C. Toader și A. Prechal și domnul E. Jarašiūnas (raportor), judecători,

avocat general: domnul M. Campos Sánchez-Bordona,

grefier: domnul K. Malacek, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 18 mai 2017,

luând în considerare observațiile prezentate:

– pentru Comité Interprofessionnel du Vin de Champagne, de C. Onken, Rechtsanwältin;

* Limba de procedură: germana.

– pentru Galana NV, de H. Hartwig și de A. von Mühlendahl, Rechtsanwälte;

– pentru guvernul francez, de D. Colas, de S. Horrenberger și de E. de Moustier, în calitate de agenți;

– pentru guvernul portughez, de L. Inez Fernandes, de M. Figueiredo și de A. Gameiro, în calitate de agenți;

– pentru Comisia Europeană, de B. Eggers, de I. Galindo Martín și de I. Naglis, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 20 iulie 2017,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 118m alineatul (2) litera (a) punctul (ii), litera (b) și litera (c) din Regulamentul (CE) nr. 1234/2007 al Consiliului din 22 octombrie 2007 de instituire a unei organizări comune a piețelor agricole și privind dispoziții specifice referitoare la anumite produse agricole („Regulamentul unic OCP”) (JO 2007, L 299, p. 1), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 491/2009 al Consiliului din 25 mai 2009 (JO 2009, L 154, p. 1) (denumit în continuare „Regulamentul nr. 1234/2007”), și a articolului 103 alineatul (2) litera (a) punctul (ii), litera (b) și litera (c) din Regulamentul (UE) nr. 1308/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 de instituire a unei organizări comune a piețelor produselor agricole și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 922/72, (CEE) nr. 234/79, (CE) nr. 1037/2001 și (CE) nr. 1234/2007 ale Consiliului (JO 2013, L 347, p. 671).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Comité interprofessionnel du Vin de Champagne (denumit în continuare „CIVC”), pe de o parte, și Aldi Süd Dienstleistungs-GmbH & Co. OHG, fostă Aldi Einkauf GmbH & Co. OHG Süd (denumită în continuare „Aldi”), pe de altă parte, în legătură cu utilizarea denumirii de origine protejate (DOP) „Champagne” în denumirea unui produs congelat distribuit de Aldi.

Cadrul juridic

Regulamentele nr. 1234/2007 și nr. 1308/2013

3 În cererea sa de decizie preliminară, instanța de trimitere vizează atât Regulamentul nr. 1234/2007, în vigoare la data faptelor din litigiul principal, cât și Regulamentul nr. 1308/2013, care l-a înlocuit începând cu 1 ianuarie 2014, precizând că interpretarea acestuia din urmă îi este necesară întrucât cererea de încetare a utilizării DOP „Champagne” care face obiectul litigiului principal privește viitorul, astfel încât ea va trebui să se pronunțe asupra acestei cereri și în raport cu dispozițiile aplicabile la data la care va fi pronunțată decizia sa.

4 Articolul 118b din Regulamentul nr. 1234/2007, intitulat „Definiții”, prevedea la alineatul (1):

„În sensul prezentei subsecțiuni, se aplică următoarele definiții:

(a) «denumire de origine» înseamnă denumirea unei regiuni, a unui loc specific sau, în cazuri excepționale, a unei țări, utilizată pentru a descrie un produs menționat la articolul 118a alineatul (1) care respectă următoarele cerințe:
   (i) calitatea și caracteristicile sale se datorează în mod esențial sau exclusiv unui anumit mediu geografic cu factorii săi naturali și umani;

(ii) strugurii din care este produs provin exclusiv din această arie geografică;
(iii) este produs în această arie geografică și
(iv) este obținut din soiuri de viță-de-vie aparținând speciei *Vitis vinifera*;

[…]”

5 Potrivit articolului 118k alineatul (1) din acest regulament:

„Denumirile care au devenit generice nu sunt protejate ca denumiri de origine sau ca indicații geografice.

[…]”

6 Articolul 118m din regulamentul menționat, intitulat „Protecția”, prevedea:

„(1) [DOP] și indicațiile geografice protejate pot fi utilizate de orice operator care comercializează un vin produs în conformitate cu caietul de sarcini corespunzător al produsului.

(2) [DOP] și indicațiile geografice protejate, precum și vinurile care utilizează aceste denumiri protejate în conformitate cu caietul de sarcini al produsului sunt protejate împotriva:

(a) oricărei utilizări comerciale directe sau indirecte a unei denumiri protejate:
(i) de produse comparabile care nu sunt conforme cu caietul de sarcini al produsului pentru denumirea protejată sau
(ii) în măsura în care această utilizare exploatează reputația unei denumiri de origine protejate sau a unei indicații geografice protejate;

(b) utilizării abuzive, imitării sau evocării, chiar dacă originea adevărată a produsului sau a serviciului este indicată sau dacă denumirea protejată este tradusă sau însoțită de expresii precum «stil», «tip», «metodă», «manieră», «imitație», «gust», «similar» sau altele asemenea;

(c) oricărei indicații false sau înșelătoare privind proveniența, originea, natura sau calitățile esențiale ale produsului, care figurează pe partea interioară sau exterioară a ambalajului, în materialul publicitar sau documentele aferente produsului vinicol respectiv, precum și împotriva împachetării produsului într-un ambalaj de natură să creeze o impresie greșită cu privire la originea acestuia;

(d) oricărei alte practici de natură să inducă publicul în eroare cu privire la originea adevărată a produsului.

(3) [DOP] și indicațiile geografice protejate nu pot deveni generice în cadrul Comunității, în sensul articolului 118k alineatul (1).

(4) Statele membre iau măsurile necesare pentru a împiedica utilizarea ilicită a [DOP] și a indicațiilor geografice protejate, în conformitate cu alineatul (2).”

7 Considerentele (92) și (97) ale Regulamentului nr. 1308/2013 reiau în esență conținutul considerentelor (27) și (32) ale Regulamentului (CE) nr. 479/2008 al Consiliului din 29 aprilie 2008 privind organizarea comună a pieței vitivinicole, de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1493/1999, a Regulamentului (CE) nr. 1782/2003, a Regulamentului (CE) nr. 1290/2005 și a Regulamentului (CE) nr. 3/2008 și de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 2392/86 și a Regulamentului (CE) nr. 1493/1999 (JO 2008,

L 148, p. 1), ale cărui dispoziții referitoare la protecția DOP și a indicațiilor geografice protejate (denumite în continuare „IGP”) au fost integrate în Regulamentul nr. 1234/2007 prin Regulamentul nr. 491/2009. Aceste considerente enunță următoarele:

„(92) În Uniune, conceptul de vinuri de calitate se bazează, printre altele, pe caracteristicile specifice care pot fi atribuite originii geografice a vinurilor. Acest tip de vinuri este identificat pentru consumatori prin intermediul [DOP] și al [IGP]. Pentru a face posibilă existența unui cadru […] transparent și mai elaborat care să stea la baza revendicărilor calitative asociate produselor în cauză, ar trebui să se introducă un regim în cadrul căruia cererile de denumire de origine sau de indicație geografică să fie examinate în conformitate cu politica orizontală a Uniunii referitoare la calitatea produselor alimentare, altele decât vinurile și băuturile spirtoase, prevăzută în Regulamentul (UE) nr. 1151/2012 al Parlamentului European și al Consiliului [din 21 noiembrie 2012 privind sistemele din domeniul calității produselor agricole și alimentare (JO 2012, L 343, p. 1)].

[…]

(97) Denumirile de origine și indicațiile geografice înregistrate ar trebui să fie protejate împotriva oricăror utilizări prin care se profită de reputația de care beneficiază produsele care respectă normele legale. Pentru a favoriza o concurență loială și a nu induce în eroare consumatorii, această protecție ar trebui să se extindă asupra produselor și serviciilor care nu intră sub incidența prezentului regulament, inclusiv acelea care nu sunt prevăzute în anexa I la tratate.”

8 Articolul 101 alineatul (1) și articolul 103 din Regulamentul nr. 1308/2013 sunt formulate în termeni analogi cu cei ai articolului 118k alineatul (1) și ai articolului 118m din Regulamentul nr. 1234/2007.

Celelalte dispoziții din dreptul Uniunii

9 Directiva 2000/13/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 20 martie 2000 privind apropierea legislațiilor statelor membre referitoare la etichetarea și prezentarea produselor alimentare, precum și la publicitatea acestora (JO 2000, L 109, p. 29, Ediție specială, 15/vol. 6, p. 9), în vigoare la data faptelor din litigiul principal, prevedea la articolul 3 alineatul (1):

„Etichetarea produselor alimentare conține, în condițiile și sub rezerva derogărilor prevăzute la articolele 4-17, numai următoarele mențiuni obligatorii:

1. denumirea vânzării;

2. lista ingredientelor;

3. cantitatea de anumite ingrediente sau categorii de ingrediente în conformitate cu dispozițiile articolului 7;

[…]”

10 Potrivit articolului 5 alineatul (1) din această directivă:

„Denumirea de comercializare a unui produs alimentar este denumirea prevăzută pentru acest produs în dispozițiile comunitare care i se aplică.

(a) În absența dispozițiilor comunitare, denumirea de vânzare este denumirea prevăzută de actele cu putere de lege sau actele administrative aplicabile în statul membru în care are loc vânzarea către consumatorul final sau către colectivități.

În lipsă, denumirea de comercializare este constituită din denumirea consacrată de utilizările în [a se citi «uzanțele din»] statul membru în care are loc vânzarea către consumatorul final sau colectivități ori dintr-o descriere a produsului alimentar și, dacă este necesar, a utilizării sale, care este suficient de precisă pentru a permite cumpărătorului să-i cunoască natura reală și să-l distingă de produsele cu care acesta ar putea fi confundat.

[…]”

11 Articolul 6 alineatul (5) din directiva menționată avea următorul cuprins:

„Lista ingredientelor este constituită din enumerarea tuturor ingredientelor din produsul alimentar, în ordinea descrescătoare a ponderii lor în momentul utilizării lor. Aceasta este precedată de o mențiune corespunzătoare care conține cuvântul «ingrediente».

[…]”

12 Articolul 7 alineatele (1) și (5) din aceeași directivă prevedea:

„(1) Cantitatea unui ingredient sau a unei categorii de ingrediente care a fost utilizată în fabricarea sau prepararea unui produs alimentar este menționată în conformitate cu dispozițiile prezentului articol.

[…]

(5) Mențiunea prevăzută la alineatul (1) figurează fie în denumirea de vânzare a produsului alimentar, fie foarte aproape de această denumire, fie pe lista de ingrediente în raport cu ingredientul sau categoria de ingrediente de care este vorba.”

13 Directiva 2000/13 a fost abrogată începând cu 13 decembrie 2014 prin Regulamentul (UE) nr. 1169/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2011 privind informarea consumatorilor cu privire la produsele alimentare, de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 1924/2006 și (CE) nr. 1925/2006 ale Parlamentului European și ale Consiliului și de abrogare a Directivei 87/250/CEE a Comisiei, a Directivei 90/496/CEE a Consiliului, a Directivei 1999/10/CE a Comisiei, a Directivei 2000/13, a Directivelor 2002/67/CE și 2008/5/CE ale Comisiei și a Regulamentului (CE) nr. 608/2004 al Comisiei (JO 2011, L 304, p. 18), al cărui articol 9, intitulat „Lista mențiunilor obligatorii”, prevede:

„(1) În conformitate cu articolele 10-35 și sub rezerva excepțiilor prevăzute în prezentul capitol, este obligatorie menționarea următoarelor informații:

(a) denumirea produsului alimentar;

(b) lista ingredientelor;

[…]”

14 Potrivit articolului 17 din acest regulament, intitulat „Denumirea produsului alimentar”:

„(1) Denumirea produsului alimentar este denumirea sa legală. În absența unei asemenea denumiri, denumirea produsului alimentar este denumirea sa curentă sau, în cazul în care nu există o denumire curentă sau aceasta nu este folosită, se indică denumirea descriptivă a produsului alimentar.

[…]”

15 Articolul 18 din regulamentul menționat, intitulat „Lista ingredientelor”, prevede:

„(1) Lista ingredientelor este precedată de un titlu sau de o mențiune corespunzătoare [«ingrediente» sau] care conține cuvântul «ingrediente». Lista respectivă cuprinde toate ingredientele din produsul alimentar, în ordinea descrescătoare a ponderii lor în momentul utilizării lor la fabricarea produsului alimentar.

(2) Ingredientele sunt desemnate prin denumirea lor specifică, după caz, în conformitate cu normele prevăzute la articolul 17 și în anexa VI.

[…]”

16 Articolul 22 din același regulament, intitulat „Indicarea cantității ingredientelor”, precizează:

„(1) Indicarea cantității unui ingredient sau a unei categorii de ingrediente utilizate la fabricarea sau prepararea unui produs alimentar este obligatorie atunci când ingredientul sau categoria de ingrediente în cauză:

(a) figurează în denumirea produsului alimentar sau este asociată de obicei de către consumator cu denumirea respectivă;

(b) este scoasă în evidență în etichetare prin cuvinte, imagini sau reprezentări grafice sau

(c) este esențială pentru a caracteriza un produs alimentar și pentru a-l diferenția de produsele cu care ar putea fi confundat din cauza denumirii sau aspectului său.

[…]”

17 Regulamentul (CE) nr. 110/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 15 ianuarie 2008 privind definirea, desemnarea, prezentarea, etichetarea și protecția indicațiilor geografice ale băuturilor spirtoase și de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 1576/89 al Consiliului (JO 2008, L 39, p. 16) prevede la articolul 10, intitulat „Norme specifice privind utilizarea denumirilor de vânzare și a indicațiilor geografice”:

„(1) Fără a aduce atingere Directivei 2000/13/CE, utilizarea unui termen enumerat în categoriile 1-46 din anexa II sau a unei indicații geografice înregistrate în anexa III într-un termen compus sau aluzia, în prezentarea unui produs alimentar, la oricare dintre termenii și indicațiile geografice respective este interzisă, cu excepția cazului în care alcoolul provine exclusiv din băutura (băuturile) spirtoasă (spirtoase) la care se face referire.

[…]”

18 Articolul 16 litera (a) din acest regulament protejează indicațiile geografice înregistrate în anexa III la acest regulament în termeni analogi cu cei ai articolului 118m alineatul (2) litera (a) din Regulamentul nr. 1234/2007 și cu cei ai articolului 103 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul nr. 1308/2013.

19 Regulamentul (UE) nr. 1151/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 noiembrie 2012 privind sistemele din domeniul calității produselor agricole și alimentare (JO 2012, L 343, p. 1) enunță în considerentul (32):

„Protecția denumirilor de origine și a indicațiilor geografice ar trebui extinsă la utilizarea abuzivă, la imitație și la evocarea denumirilor înregistrate în cazul unor bunuri și servicii, pentru a se asigura un nivel de protecție ridicat și comparabil cu cel din sectorul vitivinicol. În cazul în care sunt utilizate ca

ingrediente [DOP] și [IGP], ar trebui să se țină seama de Comunicarea Comisiei «Linii directoare privind etichetarea produselor alimentare care folosesc ca ingrediente produse cu denumiri de origine protejate (DOP) și cu indicații geografice protejate (IGP)».”

20 Articolul 13 din acest regulament, intitulat „Protecție”, prevede:

„(1) Denumirile înregistrate sunt protejate împotriva:

(a) oricărei utilizări comerciale directe sau indirecte a unei denumiri înregistrate pentru produse care nu sunt acoperite de înregistrare, în cazul în care produsele respective sunt comparabile cu cele înregistrate sub denumirea respectivă sau în cazul în care printr-o astfel de utilizare se exploatează reputația denumirii protejate, inclusiv atunci când produsele respective sunt folosite ca ingrediente;

[…]”

21 Liniile directoare privind etichetarea produselor alimentare care folosesc ca ingrediente produse cu denumiri de origine protejate (DOP) și cu indicații geografice protejate (IGP) (JO 2010, C 341, p. 3, denumite în continuare „liniile directoare”) prevăd următoarele:

„2.1. Recomandări privind utilizarea denumirii înregistrate

1. Comisia consideră că o denumire înregistrată ca DOP sau ca IGP ar putea fi în mod legitim indicată în lista de ingrediente ale unui produs alimentar.
2. Mai mult, Comisia consideră că o denumire înregistrată ca DOP sau ca IGP ar putea fi menționată în cadrul sau în apropierea denumirii comerciale a unui produs alimentar care încorporează produsele beneficiind de denumirea înregistrată; de asemenea, aceasta ar putea fi menționată la etichetarea și prezentarea produsului alimentar respectiv, precum și la publicitatea pentru acesta, dacă se întrunesc următoarele condiții:

– produsul alimentar respectiv ar trebui să nu conțină niciun alt «ingredient comparabil», adică niciun alt ingredient care poate fi substituit total sau parțial ingredientului beneficiind de DOP sau de IGP. Cu titlu ilustrativ și nelimitativ pentru noțiunea de «ingredient comparabil», Comisia consideră că un sortiment de brânză cu mucegai (denumită de obicei «brânză albastră») ar fi comparabil cu sortimentul de brânză «Roquefort»;

– de asemenea, ingredientul respectiv ar trebui utilizat într-o cantitate suficientă pentru a conferi produsului alimentar o caracteristică esențială. Totuși, având în vedere eterogenitatea situațiilor care se pot prezenta, Comisia nu poate sugera un procent minim, uniform aplicabil. Astfel, cu titlu de exemplu, încorporarea într-un produs alimentar a unei cantități minime dintr-un condiment care beneficiază de DOP sau de IGP ar putea fi suficientă, dacă este necesar, pentru a conferi o caracteristică esențială produsului alimentar menționat. În schimb, încorporarea într-un produs alimentar a unei cantități minime de carne care beneficiază de DOP sau de IGP nu ar putea *a priori* conferi o caracteristică esențială produsului alimentar;

– în ultimul rând, procentul de încorporare a unui ingredient care beneficiază de DOP sau de IGP ar trebui, la modul ideal, indicat în cadrul sau în apropierea denumirii comerciale a produsului alimentar respectiv sau, dacă acest lucru nu este posibil, în lista ingredientelor, în relație directă cu ingredientul în cauză.

[…]”

Litigiul principal și întrebările preliminare

22 Începând cu sfârșitul anului 2012, Aldi, societate care distribuie în special produse alimentare, a propus spre vânzare un produs congelat fabricat de Galana NV, intervenientă în litigiul principal în susținerea Aldi, acest produs fiind distribuit sub denumirea „Champagner Sorbet” și conținând ca ingredient șampanie în proporție de 12 %.

23 Întrucât a considerat că distribuția acestui produs sub această denumire constituie o încălcare a DOP „Champagne”, CIVC, asociație a producătorilor de șampanie, a sesizat Landgericht München I (Tribunalul Regional din München I, Germania) pentru a obține, în temeiul articolului 118m din Regulamentul nr. 1234/2007 și al articolului 103 din Regulamentul nr. 1308/2013, obligarea Aldi să înceteze utilizarea denumirii menționate în comerțul cu produse congelate. Decizia acestei instanțe, care a admis această cerere, a fost modificată în apel printr-o decizie a Oberlandesgericht München (Tribunalul Regional Superior din München, Germania) care a respins cererea.

24 Instanța de apel a considerat printre altele că nu erau întrunite condițiile prevăzute pentru exercitarea unei acțiuni întemeiate pe articolul 103 alineatul (2) litera (a) punctul (ii), litera (b) și litera (c) din Regulamentul nr. 1308/2013, din moment ce condiția referitoare la o utilizare neloială a DOP nu era îndeplinită în speță, Aldi avea un interes legitim să utilizeze denumirea „Champagner Sorbet” pentru a desemna un aliment cunoscut de public sub această denumire și în care șampania constituie un ingredient esențial și nu exista vreo indicație înșelătoare.

25 În aceste condiții, CIVC a formulat recurs în fața Bundesgerichtshof (Curtea Federală de Justiție, Germania), care arată, în primul rând, că este înclinată să considere că utilizarea de către Aldi a denumirii „Champagner Sorbet” intră în domeniul de aplicare al articolului 118m alineatul (2) litera (a) punctul (ii) din Regulamentul nr. 1234/2007 și al articolului 103 alineatul (2) litera (a) punctul (ii) din Regulamentul nr. 1308/2013, din moment ce Aldi utilizează această denumire pentru un desert congelat, așadar pentru un produs care nu corespunde caietului de sarcini al vinurilor care beneficiază de DOP „Champagne”, iar ea utilizează comercial această DOP.

26 În al doilea rând, instanța de trimitere consideră că denumirea „Champagner Sorbet” este de natură să repercuteze reputația DOP „Champagne”. asupra produsului distribuit de Aldi. Ea ridică însă problema dacă utilizarea unei DOP constituie o exploatare a reputației acestei DOP, în sensul dispozițiilor menționate mai sus, atunci când denumirea produsului alimentar respectă obiceiurile publicului vizat privind desemnarea acestui produs alimentar, iar ingredientul a fost adăugat în cantitate suficientă pentru a conferi acestuia o caracteristică esențială. Asemenea instanței de apel, ea consideră că existența unui interes legitim în utilizarea unei DOP o exclude pe cea a unei exploatări a reputației acestei DOP.

27 În al treilea rând, întrucât consideră că acțiunea CIVC ar putea fi întemeiată pe articolul 118m alineatul (2) litera (b) din Regulamentul nr. 1234/2007 și pe articolul 103 alineatul (2) litera (b) din Regulamentul nr. 1308/2013, instanța de trimitere ridică problema dacă utilizarea unei DOP în împrejurări precum cele în discuție în litigiul principal constituie o utilizare abuzivă, o imitare sau o evocare nelegală, în sensul acestor dispoziții. În această privință, ea consideră că acestea din urmă impun ca utilizarea contestată a unei DOP să fie nelegală și ca actele de utilizare justificate de un interes legitim să nu intre, în consecință, sub incidența interdicțiilor prevăzute de acestea.

28 În al patrulea rând, întrucât CIVC a susținut că Aldi utiliza denumirea „Champagner Sorbet” în mod înșelător, în sensul articolului 118m alineatul (2) litera (c) din Regulamentul nr. 1234/2007 și al articolului 103 alineatul (2) litera (c) din Regulamentul nr. 1308/2013, instanța de trimitere ridică problema dacă domeniul de aplicare al acestor dispoziții nu acoperă decât indicațiile înșelătoare care sunt de natură să creeze în percepția publicului vizat o impresie eronată cu privire la originea geografică a produsului sau dacă acoperă de asemenea indicațiile înșelătoare referitoare la calitățile esențiale ale acestui produs.

29 În aceste condiții, Bundesgerichtshof (Curtea Federală de Justiție) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Articolul 118m alineatul (2) litera (a) punctul (ii) din Regulamentul nr. 1234/2007 și articolul 103 alineatul (2) litera (a) punctul (ii) din Regulamentul nr. 1308/2013 trebuie interpretate în sensul că sunt de asemenea aplicabile în cazul în care [DOP] este utilizată ca parte a unei denumiri a unui produs alimentar care nu corespunde caietului de sarcini al produsului și căruia i s-a adăugat un ingredient care corespunde acestuia?

2) În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare:

Articolul 118m alineatul (2) litera (a) punctul (ii) din Regulamentul nr. 1234/2007 și articolul 103 alineatul (2) litera (a) punctul (ii) din Regulamentul nr. 1308/2013 trebuie interpretate în sensul că utilizarea unei [DOP] ca parte a unei denumiri a unui produs alimentar care nu corespunde caietului de sarcini al produsului și căruia i s-a adăugat un ingredient care corespunde acestuia constituie o exploatare a reputației respectivei denumiri în cazul în care denumirea produsului alimentar respectă obiceiurile de denumire ale publicului țintă, iar ingredientul a fost adăugat într-o cantitate suficientă pentru a conferi produsului o caracteristică esențială?

3) Articolul 118m alineatul (2) litera (b) din Regulamentul nr. 1234/2007 și articolul 103 alineatul (2) litera (b) din Regulamentul nr. 1308/2013 trebuie interpretate în sensul că utilizarea unei [DOP] în condițiile descrise în cea de a doua întrebare preliminară constituie o utilizare abuzivă, o imitare sau o evocare nelegală?

4) Articolul 118m alineatul (2) litera (c) din Regulamentul nr. 1234/2007 și articolul 103 alineatul (2) litera (c) din Regulamentul nr. 1308/2013 trebuie interpretate în sensul că sunt aplicabile doar indicațiilor false sau înșelătoare care îi pot crea publicului țintă o impresie greșită cu privire la originea geografică a produsului respectiv?”

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

30 Prin intermediul primei întrebări formulate, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 118m alineatul (2) litera (a) punctul (ii) din Regulamentul nr. 1234/2007 și articolul 103 alineatul (2) litera (a) punctul (ii) din Regulamentul nr. 1308/2013, care au un conținut analog, trebuie interpretate în sensul că intră în domeniul lor de aplicare cazul în care o DOP precum „Champagne” este utilizată ca parte a denumirii sub care este vândut un produs alimentar precum „Champagner Sorbet”, care nu corespunde caietului de sarcini referitor la această DOP, dar care conține un ingredient care corespunde caietului de sarcini menționat.

31 Trebuie să se arate, pe de o parte, că domeniul de aplicare al protecției prevăzute la articolul 118m alineatul (2) litera (a) din Regulamentul nr. 1234/2007 și la articolul 103 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul nr. 1308/2013 este deosebit de larg, întrucât aceste dispoziții vizează orice utilizare comercială directă sau indirectă a unei DOP sau a unei IGP și le protejează împotriva unei asemenea utilizări atât pentru produse comparabile care nu sunt conforme cu caietul de sarcini pentru denumirea protejată, cât și pentru produse necomparabile în măsura în care utilizarea menționată exploatează reputația acestei DOP sau a acestei IGP. Întinderea acestei protecții corespunde obiectivului, confirmat în considerentul (97) al Regulamentului nr. 1308/2013, de a proteja DOP și IGP împotriva oricărei utilizări prin care se profită de reputația de care beneficiază produsele care respectă normele legale.

32 Pe de altă parte, dispozițiile dreptului Uniunii referitoare la protecția denumirilor și a indicațiilor geografice înregistrate, care se înscriu, astfel cum confirmă considerentul (92) al Regulamentului nr. 1308/2013, în politica orizontală a Uniunii referitoare la calitatea produselor alimentare, trebuie să facă obiectul unei interpretări care să permită o aplicare coerentă a acestora.

33 În această privință, în primul rând, Regulamentul nr. 1151/2012, al cărui considerent (32) arată că urmărește să asigure un nivel de protecție ridicat și comparabil cu cel din sectorul vitivinicol, prevede, la articolul 13 alineatul (1) litera (a), pentru denumirile înregistrate în temeiul acestui regulament, o protecție analogă celei prevăzute la articolul 118m alineatul (2) litera (a) din Regulamentul nr. 1234/2007 și la articolul 103 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul nr. 1308/2013, precizând în mod expres că această protecție se aplică și în privința produselor folosite ca ingrediente.

34 În al doilea rând, Curtea a statuat deja, în Hotărârea din 14 iulie 2011, Bureau national interprofessionnel du Cognac (C-4/10 și C-27/10, EU:C:2011:484, punctul 55), în ceea ce privește interpretarea articolului 16 litera (a) din Regulamentul nr. 110/2008, ai cărui termeni și a cărui finalitate sunt analoge celor ale articolului 118m alineatul (2) litera (a) din Regulamentul nr. 1234/2007 și ale articolului 103 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul nr. 1308/2013, că utilizarea unei mărci care conține o indicație geografică sau un termen care corespunde acestei indicații și traducerea sa, pentru băuturi spirtoase care nu respectă specificațiile corespunzătoare, constituie în principiu o utilizare comercială directă a acestei indicații geografice, în sensul articolului 16 litera (a) din Regulamentul nr. 110/2008.

35 Având în vedere aceste elemente, trebuie să se considere că articolul 118m alineatul (2) litera (a) punctul (ii) din Regulamentul nr. 1234/2007 și articolul 103 alineatul (2) litera (a) punctul (ii) din Regulamentul nr. 1308/2013 se aplică în cazul utilizării comerciale a unei DOP precum „Champagne” ca parte a unei denumiri a unui produs alimentar precum „Champagner Sorbet”, care conține un ingredient care corespunde caietului de sarcini referitor la această DOP.

36 În consecință, este necesar să se răspundă la prima întrebare că articolul 118m alineatul (2) litera (a) punctul (ii) din Regulamentul nr. 1234/2007 și articolul 103 alineatul (2) litera (a) punctul (ii) din Regulamentul nr. 1308/2013 trebuie interpretate în sensul că intră în domeniul lor de aplicare cazul în care o DOP precum „Champagne” este utilizată ca parte a denumirii sub care este vândut un produs alimentar precum „Champagner Sorbet”, care nu corespunde caietului de sarcini referitor la această DOP, dar care conține un ingredient care corespunde caietului de sarcini menționat.

Cu privire la a doua întrebare

37 Prin intermediul celei de a doua întrebări formulate, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 118m alineatul (2) litera (a) punctul (ii) din Regulamentul nr. 1234/2007 și articolul 103 alineatul (2) litera (a) punctul (ii) din Regulamentul nr. 1308/2013 trebuie interpretate în sensul că utilizarea unei DOP ca parte a denumirii sub care este vândut un produs alimentar care nu corespunde caietului de sarcini referitor la această DOP, dar care conține un ingredient care corespunde caietului de sarcini menționat, precum „Champagner Sorbet”, constituie o exploatare a reputației unei DOP, în sensul acestor dispoziții, în cazul în care denumirea produsului alimentar respectă obiceiurile de denumire ale publicului vizat, iar ingredientul a fost adăugat într-o cantitate suficientă pentru a conferi acestui produs o caracteristică esențială.

38 Astfel cum a amintit Curtea la punctul 82 din Hotărârea din 14 septembrie 2017, EUIPO/Instituto dos Vinhos do Douro e do Porto (C-56/16 P, EU:C:2017:693), în ceea ce privește protecția DOP și a IGP, Regulamentul nr. 1234/2007 constituie un instrument al politicii agricole comune care urmărește în esență să garanteze consumatorilor că produsele agricole care poartă o indicație geografică înregistrată în temeiul acestui regulament prezintă, datorită proveniență dintr-o zonă geografică determinată, anumite caracteristici specifice și, prin urmare, oferă o garanție de calitate datorată proveniență lor

geografice în scopul de a permite operatorilor agricoli care au acceptat să facă eforturi calitative reale să obțină în schimb venituri sporite și de a împiedica terții să profite în mod abuziv de reputația ce decurge din calitatea acestor produse.

39 Pe de altă parte, în legătură cu articolul 16 literele (a)-(d) din Regulamentul nr. 110/2008, Curtea a considerat, la punctul 46 din Hotărârea din 14 iulie 2011, Bureau national interprofessionnel du Cognac (C-4/10 și C-27/10, EU:C:2011:484), că această dispoziție are în vedere diverse ipoteze în care comercializarea unui produs este însoțită de o referire explicită sau implicită la o indicație geografică în condiții susceptibile fie să inducă publicul în eroare sau, cel puțin, să creeze în percepția acestuia o asociere de idei cu privire la originea produsului, fie să permită operatorului să obțină foloase necuvenite din reputația indicației geografice în cauză.

40 De aici rezultă că exploatarea reputației unei DOP, în sensul articolului 118m alineatul (2) litera (a) punctul (ii) din Regulamentul nr. 1234/2007 și al articolului 103 alineatul (2) litera (a) punctul (ii) din Regulamentul nr. 1308/2013, presupune o utilizare a respectivei DOP care urmărește să obțină foloase necuvenite din reputația acesteia.

41 În speță, astfel cum a arătat instanța de trimitere, utilizarea denumirii „Champagner Sorbet” pentru a desemna un sorbet care conține șampanie este de natură să repercuteze reputația DOP „Champagne” asupra acestui produs, care vehiculează imagini de calitate și de prestigiu, și, așadar, să profite de această reputație. Pentru a stabili dacă ea aduce atingere protecției conferite de articolul 118m alineatul (2) litera (a) punctul (ii) din Regulamentul nr. 1234/2007 și de articolul 103 alineatul (2) litera (a) punctul (ii) din Regulamentul nr. 1308/2013, trebuie, în consecință, să se examineze dacă o asemenea utilizare constituie un procedeu prin care se urmărește să se obțină foloase necuvenite din reputația acestei DOP.

42 În această privință, trebuie să se constate mai întâi că articolul 3 alineatul (1) și articolul 5 alineatul (1) din Directiva 2000/13, în vigoare la data faptelor din litigiul principal, și, astfel cum a arătat instanța de trimitere, articolul 9 alineatul (1) litera (a) și articolul 17 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1169/2011 nu impun în niciun caz să se includă DOP în denumirea unui produs alimentar care nu corespunde caietului de sarcini referitor la această DOP, dar care conține un ingredient care corespunde caietului de sarcini menționat, atunci când utilizarea unei asemenea denumiri ar fi contrară protecției conferite de articolul 118m alineatul (2) litera (a) punctul (ii) din Regulamentul nr. 1234/2007 sau de articolul 103 alineatul (2) litera (a) punctul (ii) din Regulamentul nr. 1308/2013.

43 În plus, respectarea strictă a dispozițiilor referitoare la denumirea produselor alimentare conținute în Directiva 2000/13 și în Regulamentul nr. 1169/2001, precum și a dispozițiilor referitoare la ingredientele care sunt incluse în acestea, în special cele ale articolului 6 alineatul (5) și ale articolului 7 alineatele (1) și (5) din Directiva 2000/13, precum și cele ale articolului 18 alineatele (1) și (2) și ale articolului 22 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1169/2011, nu poate exclude existența unei utilizări necuvenite a reputației unei DOP.

44 Apoi, astfel cum a arătat instanța de trimitere, în temeiul articolului 10 alineatul (1) din Regulamentul nr. 110/2008, utilizarea unei indicații geografice înregistrate într-un termen compus este interzisă, cu excepția cazului în care alcoolul provine exclusiv din băutura spirtoasă la care se face referire.

45 În sfârșit, liniile directoare, de care trebuie să se țină seama, potrivit considerentului (32) al Regulamentului nr. 1151/2012, în cazul în care sunt utilizate ca ingrediente produse care beneficiază de o DOP sau de o IGP, arată, la punctul 2.1.2, că o denumire înregistrată ca DOP poate fi menționată în cadrul denumirii comerciale a unui produs alimentar care încorporează produsele ce beneficiază de denumirea înregistrată dacă se întrunesc trei condiții, pe care le enunță. Întrucât acest regulament urmărește, după cum s-a arătat la punctul 33 din prezenta hotărâre, să asigure un nivel de

protecție ridicat și comparabil cu cel din sectorul vitivinicol, aceste linii directoare sunt de asemenea relevante pentru interpretarea articolului 118m alineatul (2) litera (a) punctul (ii) din Regulamentul nr. 1234/2007 și a articolului 103 alineatul (2) litera (a) punctul (ii) din Regulamentul nr. 1308/2013.

46 Rezultă că utilizarea unei DOP ca parte a denumirii sub care este vândut un produs alimentar care nu corespunde caietului de sarcini referitor la această DOP, dar care conține un ingredient care corespunde caietului de sarcini menționat nu poate fi considerată prin ea însăși un procedeu care prezintă un caracter necuvenit și, prin urmare, un procedeu împotriva căruia DOP sunt protejate în orice împrejurări în temeiul articolului 118m alineatul (2) litera (a) punctul (ii) din Regulamentul nr. 1234/2007 și al articolului 103 alineatul (2) litera (a) punctul (ii) din Regulamentul nr. 1308/2013. Revine, în consecință, instanțelor naționale sarcina de a aprecia, având în vedere împrejurările fiecărei spețe, dacă o asemenea utilizare urmărește să obțină foloase necuvenite din reputația unei DOP.

47 În acest scop, faptul că denumirea în discuție în litigiul principal respectă obiceiurile publicului vizat privind desemnarea produsului alimentar în cauză nu poate fi un element care trebuie luat în considerare.

48 Astfel, întrucât finalitatea protecției denumirilor și a indicațiilor geografice înregistrate este în special, astfel cum s-a amintit la punctul 38 din prezenta hotărâre, să garanteze consumatorilor că produsele care poartă o asemenea indicație prezintă, datorită proveniență dintr-o zonă geografică determinată, anumite caracteristici specifice și oferă o garanție de calitate datorată proveniență lor geografice, această finalitate nu ar fi atinsă dacă o DOP ar putea fi sau ar putea deveni o denumire generică. Astfel, în temeiul articolului 118k alineatul (1) din Regulamentul nr. 1234/2007 și al articolului 101 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1308/2013, denumirile care au devenit generice nu sunt protejate ca DOP. În plus, articolul 118m alineatul (3) din Regulamentul nr. 1234/2007, la fel ca articolul 103 alineatul (3) din Regulamentul nr. 1308/2013, prevede că DOP nu devin generice în Uniune. A considera că faptul că denumirea unui produs alimentar, precum Champagner Sorbet, este cea utilizată în mod obișnuit de publicul vizat pentru a desemna acest produs alimentar poate avea o incidență asupra aprecierii caracterului necuvenit al utilizării unei DOP ca parte a acestei denumiri ar echivala cu a admite că această DOP poate avea o utilizare generică și ar fi, așadar, contrar protecției stabilite de aceste regulamente.

49 În ceea ce privește aspectul dacă, în scopul acestei aprecieri, este relevant criteriul potrivit căruia ingredientul care beneficiază de DOP a fost adăugat în cantitate suficientă pentru a conferi produsului alimentar în cauză o caracteristică esențială, este necesar să se constate că acest criteriu corespunde uneia dintre cele trei condiții prevăzute la punctul 2.1.2 din liniile directoare pentru a admite că o denumire înregistrată ca DOP poate fi menționată în cadrul denumirii comerciale a unui produs alimentar care încorporează produse beneficiind de această DOP. Comisia precizează însă la acest punct că, având în vedere eterogenitatea situațiilor care se pot prezenta, nu poate sugera un procent minim, uniform aplicabil.

50 În această privință, trebuie să se considere că utilizarea unei DOP ca parte a denumirii sub care este vândut un produs alimentar care nu corespunde caietului de sarcini referitor la această DOP, dar care conține un ingredient care corespunde caietului de sarcini menționat urmărește să obțină foloase necuvenite din reputația acestei DOP dacă acest ingredient nu conferă acestui produs o caracteristică esențială.

51 În ceea ce privește stabilirea aspectului dacă ingredientul în discuție conferă produsului alimentar în cauză o caracteristică esențială, cantitatea din acest ingredient în compoziția acestui produs alimentar constituie un criteriu important, dar nu suficient. Aprecierea sa depinde de produsele în cauză și trebuie să fie însoțită de o apreciere calitativă. În această privință, după cum a arătat avocatul general la punctele 76 și 77 din concluzii, nu este vorba să se identifice în cadrul acestui produs alimentar

caracteristicile esențiale ale ingredientului care beneficiază de DOP, ci să se constate că acest produs alimentar are o caracteristică esențială legată de acest ingredient. Această caracteristică este adesea aroma și gustul care sunt date de acest ingredient.

52 Atunci când denumirea produsului alimentar precizează, precum în cauza principală, că acesta conține un ingredient care beneficiază de o DOP care se prezumă că indică gustul acestui produs alimentar, gustul determinat de acest ingredient trebuie să constituie caracteristica esențială a produsului alimentar menționat. Astfel, dacă alte ingrediente conținute în produsul alimentar menționat determină mai mult gustul acestuia, prin utilizarea unei asemenea denumiri se obțin foloase necuvenite din reputația DOP în cauză. Astfel, pentru a aprecia dacă șampania conținută în produsul în discuție în litigiul principal conferă acestuia o caracteristică esențială, revine instanței naționale sarcina de a aprecia, având în vedere elementele de probă care îi sunt prezentate, dacă acest produs are un gust determinat în principal de prezența șampaniei în compoziția sa.

53 Având în vedere aceste considerații, este necesar să se răspundă la a doua întrebare că articolul 118m alineatul (2) litera (a) punctul (ii) din Regulamentul nr. 1234/2007 și articolul 103 alineatul (2) litera (a) punctul (ii) din Regulamentul nr. 1308/2013 trebuie interpretate în sensul că utilizarea unei DOP ca parte a denumirii sub care este vândut un produs alimentar care nu corespunde caietului de sarcini referitor la această DOP, dar care conține un ingredient care corespunde caietului de sarcini menționat, precum „Champagner Sorbet”, constituie o exploatare a reputației unei DOP, în sensul acestor dispoziții, în cazul în care produsul alimentar nu are drept caracteristică esențială un gust determinat în principal de prezența acestui ingredient în compoziția sa.

Cu privire la a treia întrebare

54 Prin intermediul celei de a treia întrebări formulate, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 118m alineatul (2) litera (b) din Regulamentul nr. 1234/2007 și articolul 103 alineatul (2) litera (b) din Regulamentul nr. 1308/2013 trebuie interpretate în sensul că utilizarea unei DOP ca parte a denumirii sub care este vândut un produs alimentar care nu corespunde caietului de sarcini referitor la această DOP, dar care conține un ingredient care corespunde caietului de sarcini menționat, precum „Champagner Sorbet”, constituie o utilizare abuzivă, o imitare sau o evocare, în sensul acestor dispoziții.

55 În această privință, trebuie să se constate că articolul 118m alineatul (2) literele (a)-(d) din Regulamentul nr. 1234/2007 și articolul 103 alineatul (2) literele (a)-(d) din Regulamentul nr. 1308/2013 vizează diverse atingeri al căror obiect pot să îl facă DOP, IGP și vinurile care utilizează aceste denumiri și împotriva cărora le protejează aceste dispoziții.

56 În speță, din răspunsurile date la prima și la a doua întrebare reiese că utilizarea unei DOP precum „Champagne” ca parte a denumirii sub care este vândut un produs alimentar care nu corespunde caietului de sarcini referitor la această DOP, dar care conține un ingredient care corespunde caietului de sarcini menționat, precum „Champagner Sorbet”, constituie o utilizare comercială a DOP menționate, în sensul articolului 118m alineatul (2) litera (a) punctul (ii) din Regulamentul nr. 1234/2007 și al articolului 103 alineatul (2) litera (a) punctul (ii) din Regulamentul nr. 1308/2013, împotriva căreia aceasta este protejată în temeiul acestor dispoziții dacă această utilizare urmărește să obțină foloase necuvenite din reputația sa și că aceasta este situația în special dacă acest ingredient nu conferă acestui produs alimentar o caracteristică esențială.

57 În schimb, o utilizare a unei DOP în denumirea unui produs alimentar, precum cea în discuție în litigiul principal, nu rezultă că poate să constituie o utilizare abuzivă, o imitare sau o evocare în sensul articolului 118m alineatul (2) litera (b) din Regulamentul nr. 1234/2007 și al articolului 103 alineatul (2) litera (b) din Regulamentul nr. 1308/2013. Astfel, prin încorporarea în denumirea

produsului alimentar în cauză a celei a ingredientului care beneficiază de DOP, se utilizează direct această DOP pentru a revendica în mod deschis o calitate gustativă legată de aceasta, ceea ce nu constituie nici o utilizare abuzivă, nici o imitare, nici o evocare.

58 În legătură cu noțiunea „evocare”, trebuie să se amintească în plus că aceasta, potrivit unei jurisprudențe constante, acoperă în special ipoteza în care termenul utilizat pentru a desemna un produs încorporează o parte a unei denumiri protejate, astfel încât consumatorului, în prezența denumirii produsului, îi este indusă ca imagine de referință marfa care beneficiază de respectiva denumire (a se vedea în acest sens Hotărârea din 21 ianuarie 2016, Viiniverla, C-75/15, EU:C:2016:35, punctul 21 și jurisprudența citată). Încorporarea în întregime a denumirii DOP în cea a produsului alimentar pentru a indica gustul acesteia nu corespunde, așadar, acestei ipoteze.

59 În consecință, este necesar să se răspundă la a treia întrebare că articolul 118m alineatul (2) litera (b) din Regulamentul nr. 1234/2007 și articolul 103 alineatul (2) litera (b) din Regulamentul nr. 1308/2013 trebuie interpretate în sensul că utilizarea unei DOP ca parte a denumirii sub care este vândut un produs alimentar care nu corespunde caietului de sarcini referitor la această DOP, dar care conține un ingredient care corespunde caietului de sarcini menționat, precum „Champagner Sorbet”, nu constituie o utilizare abuzivă, o imitare sau o evocare, în sensul acestor dispoziții.

Cu privire la a patra întrebare

60 Prin intermediul celei de a patra întrebări formulate, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 118m alineatul (2) litera (c) din Regulamentul nr. 1234/2007 și articolul 103 alineatul (2) litera (c) din Regulamentul nr. 1308/2013 trebuie interpretate în sensul că nu sunt aplicabile decât în cazul indicațiilor false sau înșelătoare care sunt de natură să creeze o impresie eronată cu privire la originea geografică a produsului în cauză sau dacă sunt aplicabile de asemenea în cazul indicațiilor false sau înșelătoare care privesc natura sau calitățile esențiale ale acestui produs.

61 În această privință, trebuie arătat că, deși articolul 118m alineatul (2) litera (c) din Regulamentul nr. 1234/2007 și articolul 103 alineatul (2) litera (c) din Regulamentul nr. 1308/2013 menționează indicațiile false sau înșelătoare care figurează pe partea interioară sau exterioară a ambalajului, în materialul publicitar sau în documentele aferente produsului vinicol respectiv, aceste dispoziții nu pot avea efect util, în ipoteza în discuție în litigiul principal, în care produsul vinicol respectiv este un ingredient al unui produs alimentar, decât dacă ele vizează partea interioară sau exterioară a ambalajului, materialul publicitar și documentele aferente acestui produs alimentar.

62 În ceea ce privește domeniul de aplicare al acestor dispoziții, din modul lor de redactare rezultă că DOP, IGP și vinurile care utilizează aceste denumiri protejate cu respectarea caietului de sarcini corespunzător sunt protejate, pe de o parte, împotriva indicațiilor false sau înșelătoare privind proveniența, originea, natura sau calitățile esențiale ale produsului care figurează pe partea interioară sau exterioară a ambalajului, în materialul publicitar sau documentele aferente acestui produs și, pe de altă parte, împotriva împachetării produsului într-un ambalaj de natură să creeze o impresie greșită cu privire la originea acestuia. Astfel, aceste dispoziții permit interzicerea atât a indicațiilor false sau înșelătoare referitoare la originea geografică a produsului în cauză, cât și a indicațiilor false sau înșelătoare care privesc natura sau calitățile esențiale ale acestui produs, precum, de exemplu, gustul său.

63 În cazul în care produsul alimentar în discuție în litigiul principal nu ar avea drept caracteristică esențială un gust determinat în principal de prezența șampaniei în compoziția sa, s-ar putea considera, așadar, că denumirea „Champagner Sorbet” aplicată pe partea interioară sau exterioară a ambalajului acestui produs constituie o indicație falsă sau înșelătoare, în sensul articolului 118m alineatul (2) litera (c) din Regulamentul nr. 1234/2007 și al articolului 103 alineatul (2) litera (c) din Regulamentul nr. 1308/2013.

64 Având în vedere aceste considerații, este necesar să se răspundă la a patra întrebare că articolul 118m alineatul (2) litera (c) din Regulamentul nr. 1234/2007 și articolul 103 alineatul (2) litera (c) din Regulamentul nr. 1308/2013 trebuie interpretate în sensul că sunt aplicabile atât în cazul indicațiilor false sau înșelătoare care sunt de natură să creeze o impresie eronată cu privire la originea produsului în cauză, cât și în cazul indicațiilor false sau înșelătoare care privesc natura sau calitățile esențiale ale acestui produs.

Cu privire la cheltuielile de judecată

65 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a doua) declară:

1) **Articolul 118m alineatul (2) litera (a) punctul (ii) din Regulamentul (CE) nr. 1234/2007 al Consiliului din 22 octombrie 2007 de instituire a unei organizări comune a piețelor agricole și privind dispoziții specifice referitoare la anumite produse agricole („Regulamentul unic OCP”), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 491/2009 al Consiliului din 25 mai 2009, și articolul 103 alineatul (2) litera (a) punctul (ii) din Regulamentul (UE) nr. 1308/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 de instituire a unei organizări comune a piețelor produselor agricole și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 922/72, (CEE) nr. 234/79, (CE) nr. 1037/2001 și (CE) nr. 1234/2007 ale Consiliului trebuie interpretate în sensul că intră în domeniul lor de aplicare cazul în care o denumire de origine protejată precum „Champagne” este utilizată ca parte a denumirii sub care este vândut un produs alimentar precum „Champagner Sorbet”, care nu corespunde caietului de sarcini referitor la această denumire de origine protejată, dar care conține un ingredient care corespunde caietului de sarcini menționat.**

2) **Articolul 118m alineatul (2) litera (a) punctul (ii) din Regulamentul nr. 1234/2007, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul nr. 491/2009, și articolul 103 alineatul (2) litera (a) punctul (ii) din Regulamentul nr. 1308/2013 trebuie interpretate în sensul că utilizarea unei denumiri de origine protejate ca parte a denumirii sub care este vândut un produs alimentar care nu corespunde caietului de sarcini referitor la această denumire de origine protejată, dar care conține un ingredient care corespunde caietului de sarcini menționat, precum „Champagner Sorbet”, constituie o exploatare a reputației unei denumiri de origine protejate, în sensul acestor dispoziții, în cazul în care produsul alimentar nu are drept caracteristică esențială un gust determinat în principal de prezența acestui ingredient în compoziția sa.**

3) **Articolul 118m alineatul (2) litera (b) din Regulamentul nr. 1234/2007, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul nr. 491/2009, și articolul 103 alineatul (2) litera (b) din Regulamentul nr. 1308/2013 trebuie interpretate în sensul că utilizarea unei denumiri de origine protejate ca parte a denumirii sub care este vândut un produs alimentar care nu corespunde caietului de sarcini referitor la această denumire de origine protejată, dar care conține un ingredient care corespunde caietului de sarcini menționat, precum „Champagner Sorbet”, nu constituie o utilizare abuzivă, o imitare sau o evocare, în sensul acestor dispoziții.**

4) **Articolul 118m alineatul (2) litera (c) din Regulamentul nr. 1234/2007, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul nr. 491/2009, și articolul 103 alineatul (2) litera (c) din Regulamentul nr. 1308/2013 trebuie interpretate în sensul că sunt aplicabile atât în cazul**

indicațiilor false sau înșelătoare care sunt de natură să creeze o impresie eronată cu privire la originea produsului în cauză, cât și în cazul indicațiilor false sau înșelătoare care privesc natura sau calitățile esențiale ale acestui produs.

Semnături